

Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университеті
Тарих факультеті
Дүниежүзі, тарихнама және деректану кафедрасы

«Деректану және тарихнама» пәні бойынша
қорытындылаушы емтихан бағдарламасы

Оқу бағдарламасы 6В02212-тарих және шет тілін меңгеру

Оқу түрі: күндізгі,
2-курс
Күзгі семестр
5 кредит,

Алматы
2024ж.

Бағдарламаны 6B02212-тарих және шет тілін меңгеру мамандығының оқу бағдарламасының негізінде жасаған т.ғ.д., профессор Т.Ә. Төлебаев

Дүниежүзі, тарихнама және деректану кафедрасы мәжілісінде қаралған және ұсынылған

«___» _____ 2024ж. Хаттама №

Кафедра меңгерушісі

Р.С. Мырзабекова

Кіріспе

Бағдарлама «Универ» жүйесіне ендірілген

1. Қорытындылаушы емтиханның өтілу ережесі
1. Қорытындылаушы емтиханның өтілу түрі – жазбаша универ жүйесі: Дәстүрлі –сұраққа жазбаша жауап беру, оффлайн.
2. Емтиханды өткізуді бақылау-бақылау камерасы, оқытушы кезекшілігі
3. Емтихан сұрақтарының саны -20
4. Емтихан ұзақтығы-2 сағат.
5. Студенттердің жазбаша жұмыстарын пән оқытушысы тексереді.

II. Қорытындылаушы емтиханды өткізу регламенті

1. Емтихан кесте бойынша өткізіледі.
2. Емтихан тапсыру ережесіне сәйкес оның басталуына дейінгі 30 минутта студенттер аудиторияда болуы керек.

III. Емтихан қорытындылары:

1. Жазба жұмыстарын тексеріп болғаннан соң оқытушы «Универ» жүйесіне балдарын қояды.
2. Оқытушы балдарды сақтар алдында барлық студенттердің балы қойылатындай етіп барып «Универ» жүйесіне тексерілген ведомосты сақтайды.
3. Студенттердің балдары «Универ» жүйесіндегі қорытынды ведомостқа 48 сағаттың ішінде қояды
4. Емтихан қорытындысы бақылау камерасын тексеру нәтижесінде қайта қаралуы мүмкін.
5. Егер студент емтихан тапсыру ережесін бұзса оның нәтижесі жойылады.

ЕМТИХАН СҰРАҚТАРЫ СҰРАҚТАРЫ ЖАСАЛАТЫН ТАҚЫРЫПТАР:

«Деректану және тарихнама» өзіндік ерекшелігі бар біртұтас жүйелі ғылым саласы.

Деректанулық ұғымдар мен терминдер.

Деректану археология, этнология және тарихнама сияқты тарих ғылымының іргелі негіздерінің бірін құрайды және оның құрамдас бөлігі болып табылады.

Деректегі объективтілік пен субъективтілік.

Деректану теориясы және оның негізгі проблемалары.

Тарихи деректерді сыныптау проблемасы.

Деректердің типтік сыныпталуы: жазба, заттай, этнографиялық, фольклорлық, лингвистикалық, фотокино-құжаттар, фоноқұжаттар.

Деректану тарих ғылымының негіздерінің бірі болып табылады.

Деректанудың пайда болып, қалыптасуының объективті алғышарттары мен ортақ заңдылықтары

Деректанудың ғылым саласы ретінде қалыптасуының негізгі кезеңдері

Деректанудың ұлттық мектебінің қалыптасуы және Қ.М. Атабаев еңбектері.

Ш. Уәлиханов - қазақтың тұңғыш деректанушы ғалымы.

Ә. Бөкейханның деректану саласындағы еңбектері.

А. Байтұрсынұлы тарих және тарихи деректер туралы.

Е. Бекмахановтың деректанушылық көзқарастары мен тәсілдері.

Деректанулық “сын”.

Деректану методикасының негізгі принциптері.

Деректердің пайда болуын “сынау” немесе сыртқы “сын”.

Деректің шынайылық деңгейін анықтау немесе ішкі “сын”. Өкілеттілік проблемасы.

Фольклор дерек көздері ретінде. Қазақ тарихының дерек көздері ретінде фольклордың маңызы ерекше.

Жылнаманың тарихи дерек көзі ретіндегі маңызы.

Шежіре – тарихи дерек көзі ретінде.

Мерзімді басылымдардың дерек көзі ретіндегі ерекшеліктері мен маңызы.

Заманхаттық әдебиеттің тарихи дерек көз ретіндегі түрлік ерекшеліктері.

Саяси қуғын – сүргін құжаттарының деректік маңызы мен жалпы сипаты.

Тарихнаманың тарих ғылымындағы орны

Тарихнама және методология

Ежелгі парсы, қытай, грек зерттеушілері Қазақстан тарихы туралы

Тас және қола дәуірлерінің зерттелуі

Көне түркі дәуірі тарихи еңбектерде

Ертеортағасырдағы Қазақ тарихы туралы еңбектер

Шетелдік және отандық зерттеушілер ХІІІ-ХҮІІ-ғғ. Қазақ тарихы туралы

ХҮІІІ-ХІХ ғғ. Қазақ тарихы орыс зерттеушілері еңбектерінде

XX-ғ. басындағы ұлттық тарихи ойдың дамуы

Таптық-партиялық көзқарастардың орнауы және Қазақстан тарихы

Кеңестік кезеңдегі қазақ және дүниежүзі тарихын оқыту жүйесі

Тарих ғылымының XX ғ. ІІ-жартысында дамуы және біржақтылықтары

Тәуелсіздік кезеңдегі жаңа тарихи көзқарастар

Емтиханға дайындалу үшін ұсынылатын әдебиеттер Негізгі әдебиеттер:

1. Атабаев Қ. Қазақ баспасөзі Қазақстан тарихының дерек көзі. (1870-1918 жж). Алматы: Қазақ университеті, 2000. – 358 б.
2. Атабаев Қ. Қазақстан тарихының деректанулық негіздері. – Алматы: Қазақ университеті, 2002. – 302 б.
3. Атабаев Қ. Деректану. – Алматы: “Қазақ тарихы”, 2007. -272 б.
4. Источниковедение: Теория. История. Метод. Источники Российской истории. Учеб. пособие. /И.Н. Данилеский, В.В. Кабанов, О.М. Медушевская, М.Ф. Румянцева./ – Москва: РАН, 2000. – С. 703.
5. Ковальченко И.Д. Методы исторического исследования. - Москва: Наука, 1987. – С. 440.
6. Салқынұлы С. Тұңғыш Президент және Қазақстан Республикасының тарихы. – Алматы: “Қазақ энциклопедиясының” Бас редакциясы, 2007. -240 б.
7. Смоленский Н.И. Теория и методология истории. - Москва: Академия, 2007. – С. 272.
8. Артыкбаев Ж.О. Казахское общество: традиции и инновации. Караганды, 1993
9. Артыкбаев Ж.О. История Казахстана в XIX веке. Караганды, 1992
10. Дулатова Д.И. Историография дореволюционного Казахстана. А., 1984
11. Мұхатова О.Х. Қазақстан тарихының тарихнамасы. А., 2016
12. Нұрпейісов К.Н. Алаш һәм Алашорда. А., 1994
13. Несипбаева К.Р. Англо-американская историография экспансии Российской империи в Средней Азии и Казахстане. А., 1998.
14. Есмағамбетов К.Л. Қазақтар шетел әдебиетінде. А., 1998.
15. Касымбаев Ж.К. История города Акмолы. А., 1995
16. Козыбаев И.М. Историография Казахстана: уроки истории. А., 1990
17. Қозыбаев М.Қ. Ақтаңдақтар ақиқаты. А., 1991.
18. Қойгелдиев М. Тұтас Түркістан идеясы және Мұстафа Шоқайұлы. А., 1997.
19. Омарбеков Т.О. Қазақстан тарихының өзекті мәселелері. А., 2001
20. Омарбеков Т.О. Омарбеков Ш.Т. Қазақстан тарихына және тарихнамасына ұлттық көзқарас. А., 2002
21. Төлебаев Т.Ә. Қазақстандағы капиталистік қатынастар туралы мәселені ғылыми негізде зерттеудің қалыптасуы. А., 2001
22. Төлебаев Т.Ә. XIX ғ. соңы мен XX ғ. басындағы Қазақстанның ауыл шаруашылығы мен өнеркәсібіндегі капиталистік қатынастар тарихнамасы. А., 2001

23. Төлебаев Т.Ә. XIX ғасырдың екінші жартысы мен XX ғ. басындағы Қазақстанға капитализмнің енуінің тарихнамасы. – А.: «Айдана», 2002. – 276 б.

Онлайн түрінде қолжетімді (университет кітапханасы):

1. Артықбаев Ж.О. Этнос және қоғам. Қарағанды, 1995.
2. Қасымбаев Ж.Қ. Хан Кене. А., 1993.
3. Төлебаев Т.Ә. Қазақстандағы капитализм: өткені мен бүгіні (тарихнамалық аспект). – А., 2014. – 250 б.
4. Төлебаев Т.Ә. XIX-XX-ғ. басындағы Қазақстанның экономикалық-элеуметтік дамуының тарихнамасы. – А., 2015. – 175 б.
5. Төлебаев Т.Ә. Қазақстан тарихы мен тарихнамасының өзекті мәселелері. А., 2016.

Қосымша әдебиеттер:

1. Медушевская О.М. Современное зарубежное источниковедение. М.: Высшая школа. -1983. 137 с.
2. Макаров М.К. О принципах классификации письменных источников // Труды МГИАИ, - Т. 16. – Москва, 1961.
3. Пронштейн А.П. Методика исторического исследования. - Ростов-на-Дону, 1976. – С. 315.
4. Медушевская О.М. О проблемах классификации исторических источников // Советские архивы. – 1978. - № 5.
5. Сексенбаева Г.А. Методика работы с архивными источниками. - Алматы: АГУ, 1996. – С. 25.
6. Стрельский В.И. Теория и методика источниковедения истории СССР. - Киев: Издательство Киевского Университета, 1968, - С. 264.
7. Марғұлан Ә. Ежелгі жыр аңыздар. – Алматы: Жазушы, 1985. - 352 б.
8. Бөкейхан Ә. Таңдамалы. Бас ред. Р. Нургалиев. – Алматы: Қазақ энциклопедиясы, 1995. - 421 б.
9. Бекмаханов Е. Қазақстан XIX ғасырдың 20-40 жылдарында. – Алматы, 1994. – 416 б.
10. Сүлейменов О. Аз и Я. – Алматы: Жазушы, 1992. – 298 б

Емтихан бойынша оқу нәтижелерін суммативті бағалау рубрикаторы
«Деректану және тарихнама» пәні бойынша жазбаша жұмыс (АБ 30% -дан 100%)

Критерий	«Өте жақсы»	«Жақсы»	«Қанағаттанарлық»	«Қанағаттанарлықсыз»
	27-30%	21-26 %	11-20 %	0-10%
Пәннің теориясы мен тұжыры	«Өте жақсы» бағасы барлық үш сұрақтың толық ашылуын, әр	«Жақсы» бағасы барлық жауап толық, бірақ кейбір мәселелерді толық қамтылмаған,	«Қанағаттанарлық» бағасы билетте ұсынылған сұрақтардың толық емес жариялануын	Қойылған сұрақтарды дұрыс аша алмағанда, қате дәлелдеу, дұрыс емес

<p>ымдам асын білу және түсіну</p>	<p>тұжырым мен қорытындының егжей-тегжейлі дәлелдерін қамтитын, логикалық және дәйекті түрде құрылған, аудиториялық сабақтарда өткен тақырыптардың мысалдарымен көрсетілген жауап үшін қойылады.</p>	<p>негізгі ережелердің қысқартылған дәлелдері көрсетілген жауап үшін қойылады, материалды жеткізудің қисыны мен дәйектілігінде қате жіберілуі мүмкін. Жауапта кейбір стилистикалық қателіктер жіберілуі, терминдер дұрыс қолданылмауы мүмкін.</p>	<p>қамтитын жауап үшін қойылады, негізгі ережелерді үстіртін дәлелдейді, баяндамада композициялық диспропорцияларға, материалды ұсынудың логикасы мен дәйектілігінің бұзылуына жол береді, теориялық ережелерді аудиториялық сабақтардың әзірленген конспектілерінің мысалдарымен суреттемейді.</p>	<p>қорытынды жасалған жағдайда.</p>
<p>Таңдалған әдісте ме мен технологияны нақты практикалық тапсырмаларға қолдану</p>	<p>Оқу тапсырмасын толық орындау, қойылған сұраққа толық, дәлелді жауап беру, пәннің практикалық мәселелерін шешу;</p>	<p>Оқу тапсырмасын ішінара орындау, пәннің практикалық міндеттерін толық шешпеу, қойылған сұраққа толық емес, бірақ дәлелді жауап беру; пән бойынша ғылыми тіл нормаларын сауатсыздау пайдалану;</p>	<p>Материалды үзік-үзік жеткізіледі, қисын мен дәйектілік бұзылады, нақты және семантикалық дәлсіздіктерге жол беріледі, пәннің теориялық білімі үстірт, біржақты қолданылады.</p>	<p>Тапсырманы шешуде ұтымсыз әдістің қолданылуы немесе жеткілікті ойластырылмаған жауаптың берілуі; тапсырмаларды шеше алмау, тапсырмаларды жалпы түрде орындау; нормадан асатын қателіктер мен кемшіліктер жіберу.</p>
<p>Таңдалған әдісте менің ұсынылған практикалық тапсырмаға қолданылуын бағала</p>	<p>Оқу тапсырмасын толық орындау, қойылған сұраққа толық, дәлелді жауап беру, пәннің практикалық мәселелерін шешу; Ғылыми ережелер, қолданылған әдісте ме мен технологияның</p>	<p>Тұжырымдамалық материалды пайдалануда 3-4 дәлсіздікке, жалпылау мен тұжырымдардағы кіші-гірім қателіктерге жол беріледі, бұл тапсырманың жалпы деңгейіне әсер етпейді.</p>	<p>Негізделген ғылыми ережелердің қолданылуы туралы тұжырымдар нақты емес және нәтижесіз, стилистикалық және грамматикалық қателіктер, сондай-ақ практикалық шешімнің нәтижелерін өңдеуде дәлсіздіктердің болуы.</p>	<p>Тапсырма өрескел қателіктермен орындалды, сұрақтарға жауаптар толық емес, тұжырымдамалық материалдар мен дәлелдер нашар пайдаланылды.</p>

<p>у және талдау, алынған нәтиженің негіздемесі</p>	<p>дәйекті, қисынды және дұрыс негіздемесі, сауаттылық, ғылыми тілдің нормаларын сақтау, тұжырымдарға әсер етпейтін материалды ұсынуда 1-2 дәлсіздікке жол беріледі.</p>			
<p>Жазу, стил, сауаттылық</p>	<p>Жазба жұмысы айқындықты, нақтылықты және дұрыстықты көрсетеді</p>	<p>Жазба жұмысы айқын, нақты және дұрыс</p>	<p>Жазба жұмысында кейбір маңызды қателіктер кездеседі және айқындықты қажет етеді</p>	<p>Түсініксіз жазылған, мазмұнын айқындау қиын</p>